

CAM-İŞ

Sahibi
İstanbul Şişe ve Cam Sanaii İşçileri Sendikası
Neşriyatı idare edenler:
Nevzat Şeker, Hüseyin Kara
Lütfi Ak.

İŞÇİ ARKADAŞ
Bu Gazete senin malındır
Bundan istifade etmesini bil
Ve SENDİKANA üye ol

Gayri siyasî, İçtimaî ve Meslekî Gazete

SAYI: 29 — Her ayın 1 inde çıkar — Adres: Şişe ve Cam İşçileri Sendikası, Paşabahçe — İstanbul 1 Mart 1955 — Fiatı: 10 Kuruş

Sendika temsilcileri grev hakkının tanınmasını istediler

Birlik Başkanı: «Grev hakkı tanınmazsa bir gün sendikalar anahtarlarını hükûmete teslim etmeye mecbur kalacaktır» dedi. Cemil Gider: «Biz gayri meşru ve siyasî grev değil; meşru ve iktısadi grev istiyoruz» dedi

İstanbul İşçi Sendikalar Birliğinin hazırladığı «Grev hakkını elde etme kampanyası» 20. Şubat. 1955 pazar günü İşçi Sendikaları temsilcileri ile Federasyon Başkanları grev hakkının tanınmasını istediklerini en sarih bir ifade ve en kuvvetli delillerle belirtmişlerdir.

Birlik lokalinde yapılan bu toplantıya birliğe bağlı bütün sendika temsilcileri, konfederasyon sekreteri İsmail İnan, misafirler ve matbuat temsilcileri hazır bulunuyordu.

Toplantıyı Birlik Başkanı Seyfi Demirsoy açtı

Seyfi Demirsoy, Sendikalar Kanununun kabulünün sekizinci yıldönümüne rastlayan tarihte işçi sendikalarının geçirdiği safhaları, işverenlerin sendikalı işçilere baskılarını etraflıca izah etmiş ve demiştir ki:

«— Sendikalarımıza hür âlemde olduğu gibi grev hakkını tanımak zamanının geldiğini ilgililere tekrar hatırlatıyoruz. Bugün tamamen huzursuzluk içinde bulunan işçi hayatımız ancak grevin işçiye tanınması ile huzura kavuşacaktır iddiasındayız. İsteğimiz Büyük Millet Meclisinin bu teşriî devresinde grev hakkını Devlet adamlarının kendi ifadeleri ile söyliyeyim «Asil Türk işçısine» tanımak şerefini bugünkü iktidar iktisap etsin ve övünsün. sün. Bu toplantımızla bazı hallerde kanunun bugün için menettiği grev hareketini tatbik etmeyi kararlaştaırmayı düşünmüyoruz. Amma, grev hakının tanınmasında daha da ihmal gösterilecek olursa bir bir gün kendiliğinden sendikaların idarecisiz kaldığını bizzat Devlet idarecileri göreceklerdir. Zira devlerle güreş bir hadde kadardır. Sendika anahtarları kendilerine gönderildikte bize gücenmesinler!»

Seyfi Demirsoyun konuşmasından sonra Zıya Hepbir ve Şevket Döndüren söz aldılar ve grev hakkının tanınmasını istediler.

Müteakiben Sendikamız adına söz alan Cemil Gider, grevin ilmî bir tahlilini yapmış, nevilerinden bahsetmiş ve grevin bazılarının düşündüğü gibi yıkıcı değil, bilâkis yapıcı ve sanayii geliştirici bir vasıta olduğunu sözlerine ilâve ederek demiştir ki: «Grevin aleyhinde bulunanlar iddialarını hiç bir zaman ilmî ispata dayandıramamışlar ve tenakuza düşmüşlerdir. Nitekim dün grevin aleyhinde bulunanların bugün susmaları bunun bir delilidir.

«Biz gayrimeşru ve siyasî grev değil; meşru ve iktisadî grev istiyoruz» demiştir.

Bilahare konuşan bir çok delegelerden sonra söz alan Türk-İş Sekreteri İsmsil İnan:

Grevi bir silâh diye kabul etmeyip içtimaî bir müessese olarak telâkki etmek icap ettiğini belirttikten sonra Hükûmetin ikmal etmek mecburiyetinde olduğu demokratik müesseselerin ve hükümlerin yanında grev hakkını tanımasının bir vazife bulunduğunu söylemiş ve:

«— Grev, Türk işçisinin topyekûn müdafaa edeceği bir gaye haline gelmiştir» demiştir.

Dört saat süren konuşmalardan sonra şuna karar verilmiştir.

Sendikalar, Birlikler, Federasyonlar ve Konfederasyon, grev hakkının tanınmasını istemektedir. Bu hak elde edilinceye kadar çalışılacaktır.

(Devamı 3. sahifede)

Hayat pahalılığı karşısında işçi ücretleri kifayetsizdir

Yazan: Hasan Türkay

Bir memleketin refaha kavuşması demek, o memleketin millî gelirinin artması ve bu gelirnde sosyal adaletin teessüs etmesi için sınıflara adil bir şekilde taksim edilmesi demektir. İşte bugünkü iktisadî politikamızın realitesi de bu olmalıdır.

Bugünkü hükümetimiz, bu yolda çalışırken sermaye sahibi, yani patronlarında bu gidişe ayak uydurmaları icap etmektedir. Çalışan müesseseler muhakkak ki, sermaye sahibine mühim denecek kârlar temin etmektedir. Sermayeye karşı say'ı ile iştirak eden işçilerin, müşterek çalışmasile meydana gelen bu kârlarda tabiidir ki, say'ın da payı olması icap eder. Bu husus ilmî sahada artık münakaşa götürmeyecek bir şekilde - bilhassa Garp memleketleri sanayicileri tarafından- kabul edilmiştir. Bizdeki bazı sermaye sahipleri, henüz bu fikri benimsemiş değildirler. Ve işçi çalışırken karşılığını almaktadır. Binaenaleyh ayrıca kârından da bir şey vermeye ne lüzum vardır, demekle iktifa etmektedirler. Böylelikle günden güne artan hayat pahalılığı karşısında yerinde sayan ücretler kifayetsiz kalmaktadır. Daha evelki yazılarımda da belirtmiştim: Yirmi sene emek verdiğim bu müessesede hiç hatırlamam ki, İşveren kendiliğinden hakikat işçilerimizin ücretleri düşüktür; deyip de, hiç olmazsa, az da olsa seyyanen bütün işçilere bir zam vereyim de ekmeklerinin yanına katık da alsınlar. Haşa, bereket versin Devlet Babaya, İş sayesinde beş, on kuruş zam alabildik.

üdd'nı'mtiğimâsls

Bununla beraber Müessesemiz her sene 150-200 kişiye takdir zammı namı altında, şefler tarafından tesbit edilen bir zam vermektedir. Fakat bunlar ancak mevzii kalmaktadır. Gaye ve mahiyet itibarile asgari geçimi sağlamak için değil, işçilerin, sarfetmekte olduğu fazla enerjinin karşılığı olarak verilmektedir. Halbuki, biz istiyoruz ki, sermaye sahipleri mülkiyetine, makineleri vermiş olduğu ehemmiyet emek sahiplerine de versin. İsteklerimiz hiç bir zaman lûtuf olarak telâkki edilmesin. Ancak haklı olduğumuz yerlerde elbette haklarımız tahakkuk edene kadar ilgililere sesimizi duyurmak için çalışacağız.

Ben bu müessesenin naciz bir mensubu olarak temeni ederim ki, bütün ifadelerinde istikbali parlak gören Sayın Müdürümüz Şahap Kocatopçu 1954 senesinin bilâçnolarında kayda

(Devamı 4. sahifede)

Düzene girmeğe niyeti olan "Tiryaj" servisi

Yazan: Lütfü Ak

Cam-İş gazetemizin 27 inci sayısında Tiryaj servisi hakkında kısaca bir yazı yazarak bu serviste şeflerin çokluğu ve ustabaşıların fazlalığı işlerin normale gitmemesine engel olduğunu tebarüz ettirmiştim.

Yazımda esas olarak belirtmek istediğim noktar şu idi:

Tiryaj servinde işçi sayısı kadar şef mevcutken tam selâhiyettar bir şefe sahip olmadığını açıklamaktı. Evvelki yazımda belirttiğim gibi sayın Umum Müdürümüz, işyerine yeni gelmeleri dolayısı ile iş sahasında bazı esaslı değişiklikler yapmak babından olmalıdır ki, imalâtla ilgili bilumum servislere bir umumi şef tayin ettiler. Bu mühim vazifeyi deruhte etmek üzere Sayın Rıfat Arıbal vazifelendirildi. İyi niyet sahibi olan Arıbal Tiryaj ve Paketleme servisinin birazcık düzelebilmesi için kendi görüşü ile bazı değişiklikler yapmıştır. İşte bu değişiklikler neticesi oradaki işlerin büsbütün aksamasına sebep olmuştur. Şöyle ki:

Sayın Arıbal vazife aldığı andan itibaren Tiryaj emrinde bulunan erkek işçileri ve paketlemede bulunan arabacıları alıp bir ikmal servisi ihdas ettirdi. Soğutmadan çıkan mallar oracıkta Ambalaj ve paket ettrilmeğe başlandı. Böylece işçi adedi azaltıldı. Görünüşte müessesece bir kâr yolu var, var amma aksi tarafları pek çok.

(Devamı 2. sahifede)

Grev, hürriyet kelimesini ifade eder

Grev Hürriyetinin işçiye verilmesi, Sendikalar muhitinde, Basında ve bir kısım Milletvekilleri arasında günün konusunu teşkil etmekte mütalâalar, tartışmalar Grevin lüzumluluğunun lehinde tecelli etmektedir.

Memnuniyetle ifade edilecek bir husus da, havanın Grev lehinde estiği bugünlerde, Grev düşmanlığı ile tanınmış kimselerin, havayı bozmaya matuf söz veya yazı neşriyatı yapmadıklarıdır.

Kanatimiz; işçilerin bu müdafaa unsurunu tecavüz, aşırı taviz şeklinde kullanmak niyetinde olmadığımızın artık anlaşılmış olduğu merkezindedir.

Memleketimizde, Grev'in aleyhinde konuşan veya yazanların fikirlerinin, gerek ilim gerekse gösterdikleri mesnet itibarile iknaî kudretten her zaman mahsun bulunduğunu, bizzat bu kimselerin dahi yaymak istedikleri menfi fikirlere inanmadıklarını itiraf etmek lâzımdır.

Nitekim; 7-8 yıl evvel Grev aleyhinde sütun sütun yazılar yazan bi rbaşmuharririn bugün sahibi bulunduğu gazetede Grev lehinde yapılan neşriyata müsamaha ettiği hatta bunu desteklediği bilinen bir vakıadır.

Türk İşçisinin Grev'i memleket sanayii inkişafını körletecek şekilde istimal etmiyeceği gibi, dış tesirler altında da bunu istimal etmiyeceğine inan-

(Devamı 2. sahifede)

İkramiye Mevzuu

"Sendikamız bunun için bütün imkânlarını kullanmış, vaadlerin tahakkukuna intizar etmektedir,,

Devlet Sektöründeki İşyeri İşçileri için çıkarılan İkrami Kanunu tatbik edilmiş ve bu satırları okuduğunuz sırada kanun kapsamına giren arkadaşlarımız ikramiyelerini almış bulunmaktadır.

Sendikamız; bizler gibi güç geçim şartları içinde bocalıyan bu arkadaşlarımızı samimî ve sevgi dolu hislerle tebrik eder.

Devlet Sektörünün hareketini her zaman takip eden Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikalarının bu kerre de aynı hareketi takip edeceğini ümit etmekteyiz.

Sendikamız ikramiyenin tahakkuku için bütün imkânlarını kullanmıştır. Netice vaatlerin yerine getirilmesine intizar etmektir.

Binbeş yüz işçinin yek vücut olarak arzu ve istekleri olan ikramiye muhakak ki verilecektir. Fakat bu zamanında verilirse değeri artar.

Hususî işyerlerinde çalışan işçiler de ikramiye istiyor

Devlet Sermayesi bulunmıyan şahıslara ait işyerlerindeki işçiler de haklı olarak ikramiye istemektedirler.

Cıbali ve Çubuklu şubesinden Sendikamıza müracaatlar vaki olmakta ve Sendikamız merkez heyeti müracaatları yerinde ve haklı bulmaktadır.

Bu şubelerde hayat pahalılığı sebebile yakın zamanda ihtilâflar açılması arzusu gittikçe kuvvetlenmektedir. Fakat bir kısım işçiler ikramıye verilmesi ihtimali karşısında ihtilâfların geri bırakılması arzusunu izhar etmişlerdir.

İkramiye mevzuunda İstanbul Akar yakıt İşçilerinin yayınladığı bir beyanameyi veriyoruz.

«31 Ocak 1955 tarih 6452 sayılı Kanunu çıkarmanız suretile bir kısım işçi arkadaşlarımızı minnettar klıdınız. Bu kanunda nistifade eden işçi kardeşlerimizin sevincine, bizler de iştirakle, içten teşekkürleimizi; İstanbul - akaryakıt işçileri olarak arz etmek isteriz.

Devletmizin; işçilerinin geçimlerine karşı göstermiş olduğu bu hassasiyetin çok yerinde tezahürü olan 6452 sayılı kanunun işçi arkadaşlarımızın içtimai durumlarında oynıyacağı ehemmiyetli rolü takdir etmekteyiz. Bugün endüstriyel inkişafımızın içinde bizlere düşen vazifeyi müdrik olarak çalışan işçi arkadaşlarımızın mesailerinin takdir edildiğini bu kanunla da görmek bizleri memnun etmiştir.

Devletmiz kendi işçilerine senede bir maaş tutarında ikramiye verirken, hususî teşebbüs işyerlerinde çalışan işçilerin de bu hususta düşünüleceğine inanmaktayız.

Bu Kanunun; bizler sadece bugünkü işçi geçim şartlarının güçlüğü yüzünden çıkarıldığını kabul etmekle beraber diğer yönlerden de tahlil ederek bunu bir, işte ve çalışmada teşvik ikramiyesi olarak da kabul etmekteyiz.

İkramiyenin hususi sermaye ile işliyen işyerlerine şamil olmaması bizleri üzmüştür. Mamafih bu Kanundan istifade edemiyen işçilerin de nazarı itibara alınacağı hususnda yukarıda belirttiğimiz veçhile şüphemiz yoktur. Bu yolda sizlerin yüksek teklif ve kararlarınızla Türk işçisi arasındakı bu tefrikin ortadan kaldırılacağına dair inancımızın tam olduğunu bir kerre daha arz etmek isteriz.

Bu arada bazı çalışanı takdir eden bugünkü hayat pahalılığının içinde işçi ücretlerinin du-

(Devamı sahife 2 de

Süreyya İlmen (paşa) vefat etti

İşçi ve Hayır Cemiyetlerine milyonlar tutarında emlâk ve diğer madd îyardımlarda bulunan Süreyya Paşa 6. 2. 1955 günü hakkın rahmetine kavuşmuştur.

Muazzam bir cenaze töreni yapılan rahmetlinin naşı İşçi Sigortalarına teberru ettiği Süreyya Paşa Çiftliğindeki makberesine defnedilmiştir.

Cam-İş: Örnek bir insan olan rahmetliye Allahtan rahmet aile efradına başsağlığı diler.

Süreyya Paşa Sanatoryomunun yeni pavyonu bitmek üzere

Rahmetli Süreyya Paşanın İşçi Sigortalarına teberru ettiği çiftlikte İşçi Sigortaları muazzam bir pavyon inşa ettirettirmektedir.

Pavyon sona erdiğinde bu mevzudaki ihtiyacı karşılayacak ve Sigortalı işçiler toplu ve kendi malı olacağı bir yerde tedavi edilecektir. Resim Süreyya Paşa Sanatoryomunda tedavi olan Camcı arkadaşımız Selâhattin Şahini Sendikamızın Başkan ve Başkan vekili ile beraber Süreyya Paşa'da göstermektedir.

Tiryaj meselesi

(Baştarafı 1. sahifede)

Esasen daracık bir servis böylece büsbütün kapanmasına sebep olunmuştur. Mevcut olan arabacıların azlığından paket olan mallar zamanında ambara sevk edilmeyip oracıktaki gözlere hatta ve hatta masanın etrafına yığılmaktadır. 22-6 vardiyesinde çıkan imalât sevk ve idare etmek için vazifeli tiryajcı işçiler sabaha kadar akla karayı seçmektedirler. Tiryaj edilmek üzere gözlerde 3-4 günlük imalât beklemekte imal edenin malı diğer bir işçiye yazılmakta ve goble ustaları arasında da bir ahenksizliğe sebep oluyor. Gözlerde beklemekte olan mallar düşmek ve sandıklarla sağa sola çekmek suretiyle yüzlercesi kırılmakta böylece de bir ustanın yaptığı imalâtın noksan çıkmasına sebep oluyor. Bu yüzden hem imal eden usta ve hem de millî sermaye rencide ediliyor. Tuhafımıza giden bir şey varsa o da mesul şahsiyetlerin hiç tiryaj servisine uğrayıp uğramamalarıdır. Sabahları işe gelen işçiler sandık mevcut olmadığından ve arabacıların serbestçe dolaşıp mal sevk edemediklerinden işçiler boşuna işbaşında beklemektedir. Hareketlerinden asla şüphe etmediğimiz Arıbal Sayın Umum Müdüre az işçi ile çok iş yapıyorum sözünü geri almakla buradaki işçi adedini çoğalttırmak suretiyle daracık olan tiryaj servisinde günlük imalâtın bekletilmemek şartiyle oradaki işlerin saat gibi işliyeceğine eminiz. Böylecece de hiç bir zaman millî sermaye heba edilmez. Biz şuna eminiz ki işçi adedinin azalması ile istenen kâr elde edilmez. İşler saatı saatine yapılırsa işte o zaman istenen randıman elde edilir. İstenen kâra kavuşulur. Şuna da eminiz ki, tiryaj servisini bu vaziyette hiç bir zaman idare ettirmeğe Sayın Umum Müdürümüz göz yummıyacaktır.

Tiryajda çalışan işçilerle temas ettiğimiz zaman bize işçinin azlığından ve saat ücretlerinin düşüklüğünden yana yakıla şikâyet etmektedirler. Müessesemizin can noktası olan bu servis, elbette ki istenen randımanı almak için lâzım gelen işleri yapacaktır. Buna eminiz. Temennimiz kısa bir zaman içinde düzen yoluna konmasıdır.

Fiskos'da olsa Dedikadu'da olsa, konuşmalarda haddimizi bilmeliyiz

Türkiyede Sendika ve işçi mümessillerinin faaliyetlerinin neler olabileceği, istek ve temaslarının şekli, kanunî müeyyidelerle tesbit edilmiştir.

Temsilciye yapılacak muamele de keza müeyyidelerle mukayyettir.

Bazan buna tahammül edemiyen işverenlerin fevrî hareketler yaptığı temsilciyi işinden çıkardığı vaki olmuştur. Fakat ilgili mevzuatı tatbik edenler temsilcileri her zaman iş yerlerine iade etmişlerdir.

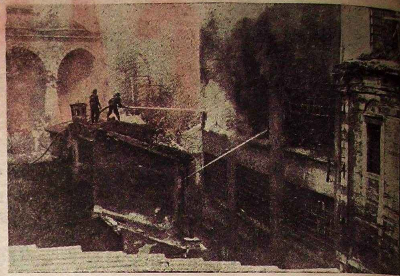
İkinci derecede selâhiyeti haiz bazı işverenler ileri gelen temsilciler için zaman zaman dedikodu kabilinden «Bunlar da çok ileri gidiyor. Kabahat baştaki âmirde, bir çare düşünülmeyecek mi?» şeklinde fiskoslar yapmaktadırlar.

Kıraldan çok kıralcı olan bu beylere Türk-iş mevzuatını okumalarını tavsiye ederiz.

Kanunî yoldan ayrılmıyan haklı bir isim yapmış, tehdide ve mansaba sırtını çevirmiş insanlarla uğraşmasınlar.

Zira onların dedikodu içinde olsa haklarında edilecek lâfı bulmak - vicdanlı insanlar için - zordur.

Biz haddimizi biliriz ve bunun karşılığını da yine had olarak bekleriz.

Dün saat 13.00 de Mahmutpaşada bir çorap ve fanila imalâthanesinde çıkan yangında atölye tamamen yanmış bir kişi ölmüş ve 12 kişi yaralanmıştır. Bunlardan da ikisinin durumu tehlikelidir. Resimde yangının söndürülmesine çalışıldığını görüyorsunuz.

Kıbrıs Türktür Cemiyeti

(Baş tarafı 4. de)

olduğunu ispat ettikten sonra şimdi Kıbrıs Türklerine elimizi uzatmış bulunuyoruz. Ve bizler şimdilik mânen yardımlarımızı yapmaktayız. Kıbrısta açılan İş Bankasından sonra yakında Yapı ve Kredi Bankası da şubesini açacaktır. Böylelikle Türklerin elinde bulunan Kıbrısın %60 nı ellerinden çıkmamasına çalışılacaktır. Ayrıca 450 milyon liralık Evkaf malları İngiltereden istenmektedir. Ve ayrıca Türkler için bazı tavizler koparılmağa çalışılmaktadır.

Üçüncü safha: Üçüncü devre ise Kıbrısın Türk olup, Türk bayrağının Kıbrısta çekildiği gündür. Bu mutlu dâva uğruna birlik olarak elimizden gelen yardımı yapmaktayız ve yapacağız.

Bunun için de Türk milletinin asil dâvasına muhtactz; demiştir.

Kıbrıs Türktür Cemiyetinin Kadıköy İkinci Başkanı ve Bayraktarın torunlarından Sedat Bey kısa bir hitabede bulunarak ezcümle dedi ki:

«Kıbrıs adasını ancak bizim aldığımız fiata verebiliriz... Kana kanla verebiliriz... Bu kan çok ucuza mal olmuş değildir; bunu onlara İzmirde de ispat ettik.»

Müteakiben U. Müdür Şahap Kocatopçu günün kısa olarak manasını belirtti ve 20 sene evvel Bulgarlara karşı Türk gençliğinin yapmış olduğu mitingi izah ettikten sonra: «Türk Milletinin Millî Asaleti bu dâvayı vakar ve olgunlukla kazanacaktır. Allahtan dilerim» demiştir.

İspirto Fabrikası Müdürü Hikmet Barlant, Kıbrıs adasında hakları olmadığı halde hak iddia edenleri şımarık çocuklara benzettikten sonra, elbet bir gün iki tokat yiyip bu yaramaz çocuklar susacaktır demiştir.

Sendikalar Birliği U. Kâtibi Lütfi Yılmaz, Kıbrısa işçi heyeti olarak yaptıkları ziyarette gördüklerini ve oradaki Türk işçilerinin durumlarını komünist uşaklarının çevirdikleri entrikaları izah etti.

Bilahare Cemil Gider, Kıbrıs adasının tarihî, iktisadî, coğrafî ve her bakımdan Türk olduğunu ve Türk olacağını heyecanlı olarak ifade etti. Daha birçok hatip konuştuktan sonra Genel Başkan Hikmet Bil; Hasan Türkaya Cemiyetin mühürünü verdi, resimler çekildi ve merasim vakar içinde sona erdi.

H. K.

Şikâyet fabrika doktorluğundan değildir

Gazetemizin geçen sayısında Dr. Kemal Baran hakkında yazdığımız bir yazı bazıları tarafından suiistimal edildiği görülmüştür. Bu kabil insanlar, Sayın doktorun meslekî durumunu çekemiyenlerdir.

Bizim yaptığımız tenkid ise sadece bu kıymetli doktorun acı olarak bazı noksan taraflarını ikaz etmekten ibaret olup, bunların telâfisini istemektir.

Yoksa bütün yaptıklarını ve mesleğinin kıymetli taraflarını inkâr etmek aklımızdan geçmez.

Müesese doktoru olarak ciddem kıymetli bir doktordur. Müessesenin sıhhî durumlarında, yemeklerinde göstermiş olduğu titizlik ve hassasiyet taktire şayandır. Sigorta doktoru olarak da yaptığımız ikazları müsbet karşılayıp, tenkid acı da olsa onun ikaz olduğunu takdir etmesi sayın doktordan beklemekteyiz.

Bizim, hele o makaleyi yazan arkadşın Dr. Baranın sahasında hiç bir suiniyetimiz yoktur. Onun her zaman her yerde iyi taraflarını söylediğimiz gibi, noksan taraflarını söylemek hakkımızdır.

Gaye; işçilerimizin sıhhî durumları ile daha iyi ve daha esaslı alâkadar olunmasıdır. Çilekeş ve fedakâr işçilerimiz de bunu istiyor.

★★

Sendika temsicileri

(Baş tarafı 1 de)

Belirtilen temennilere göre her toplantıda grevin müdafaası yapılacak, afişler hazırlanacak, broşürler bastırılacak, Grev Hakkı Komitesi kurulacak ve grevi isteme kampanyası Türkiyenin bütün şehirlerinde sendikalar tarafından yürütülecektir.

Servislerde çalışma ahengi

Son zamanlarda Cam-İş gazetesinde ve iş yerlerinde Triyaj servisinden bahsedilip konuşulmaktadır. Bir tenkid mahiyetinde yazılan ve konuşulan bu yazılar ve söylenen sözler, çalışma ahengi üzerinde durulması icap ederdi. Meselâ Triyaj servisinde işlerin iyi gitmediğini ve burada çalışan işçilerin ve şeflerin fazla olduğunu yazmak ve konuşmak kâfi değildir.

Biz bu kıymetli arkadaşlardan öyle bir yazı ve konuşma isterdik ki, onlara siz bizim ustamızsınız diye takdir edelim. Misal olarak bugün Triyaj servisi tam randımanlı, ahenkli bir şekilde çalışabilsin. Maalesef bu noktaya hiç kimse temas etmemektedir. Fabrikamızın ikinci plânda üzerinde durulması lâzım gelen servisi Triyajdır. Fakat nedense bu servisin iç yüzünü anlayıp burada çalışan işçilerin kıymetini işlerini takdir edip, diğer servisler gibi bir tutulmamaktadır. Misal olarak Dekor servisinde çalışan işçiler ayda 300-400 lira alırken, Triyaj servisinde senelerce emek vermiş bir posta başı ayda 200 lirayı zor almaktadır. Dekor servisi bir sanat olduğunu kabul etmek lâzım olduğuna göre Triyaj servisi de fabrikamızın en kıymetli bir iş yeri olarak kabul etmek yerinde bir harekettir zannederim. Sayın Umum Müdürmüzün sendika toplantımızda fabrikamızın diğer fabrikalara örnek bir işletmecilik yapacağını söylemişti. Biz bu konuşmaların yolunda yürüyoruz. Eğer fikirlerimize müsaade buyurlarsa, yakın zamandan beri üzerinde durulan 3 vardiye Kontri Triyajın yapılması servisimizin daha randımanlı ve ahenkli çalışması bakımından iyi netice vereceğine emin olduğumuzu ve bu sistemin tatbik mevkiine koymanın mümkün olacağını arz eder. Bir vazife telâkki eedriz.

Triyaj P. Başı
923 Yusuf Güloğlu

Grev hürriyet kelimesini ifade eder

(Baştarafı 1. sahifede)

mak, itimat etmek lâzımdır.

Bilhassa dış tesirler hususunda oldukça hassas ve müteyakkız olduğumuza dair deliller de mevcuttur. Buna dair bir misal vermek için Zonguldak faciasını ele alalım.

Kazanın akabinde dost ve müttefik Amerikanın tanınmış bir sendikacısının iç işlerimize müdahale şeklindeki konuşmasına ilk protestoyu çeken işçiler ve onun teşekkülleri olmuştur.

Dost ve hiç bir milleti niçinden gelenbir sese işçiler bu kadar infial gösterdikten sonra, düşman ve pis bir ideolojiden gelecek seslere muhakkak ki, yüz defa daha fazla infial aksülameli gösterir. Şu halde işçinin dış tesirler altında hareket edeceği bahis mevzuu dahi edilemez.

Grev Hürriyetinin, konuşma hürriyeti, yazma hürriyeti, gezme ve yeme hürriyeti gibi bir insanı hak olduğunu bildikten ve bunu vaad ettikten sonra daha fazla bekletmeğe lüzum olmasa gerektir.

Kaldı ki temini normal olarak imkânsızlaşmış bir hakkın alınması için işçinin kullanacağı Grev'in karşılığı olarak, işverenden işçiye yol vermenin bir şekli olan Lokavt verilecektir.

Yani terazinin tek kefe ile işlemesi endişesi tabatile bahis konusu olamıyacaktır.

Bi rgün İş ve Ceza Kanunlarındaki Grev yasaklığına dair maddelerin karşısında «Mülga» kelimesini görürsek muhakkak ki daha mes'ut olacak ve «Mülga» kelimesini ilâve edenleri sevgi ve hürmetle yad edeceğiz.

Paşabahçe: 16. 2. 1955
Nevzat Şeker

İşçiler ikramiye istiyor

(Baş tarafı 1 de)

rumuna vakıf işverenlerin işçilerine her sene bir maaş tutarında ikramiye vermelerini memnunyetle karşılamaktayız. Dğer müesseselerde de bu şekilde ikramiye veya prim verilmesiin işçinin çalışmasında mühim rol oynıyacağını iddia edebiliriz.

Biz hususi sermaye ile işliyen işyerlerinde çalışan işçiler; yapacağınız teşebbüslerle senelik ikramiye veya primlerden istifade edeceğimiz günü beklemekte oduğumuzu ve bu hustaki dileklerimizin tercümanı olacağınızdan emin bulunduğumuzu arz eder bilvesile şükranlarımızı sunarız.»

En derin saygılarımızla.

Merkez İdare Hey'eti

Umum müdürümüz Fransaya gitti

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikaları Umum Md. Şahap Kocatopçu, Pariste yapılan bir teknik toplatıda bulunmak üzere 16 Şubatta Fransaya gitmiş ve Şubat sonunda avdet etmiştir.

İşçiler ve ücret meseleleri

Yazan: Cemil Gider

Ücret meselesi gibi çok önemli bir konuyu tahlile başlarken iş rejimlerini inceleyerek mevzua devama lüzum vardır.

Çünkü ücret meseleleri safha safha şekil ve karakter değiştirmiş olması bakımından bu değişikliklerinde iş rejimleri ile sıkı sıkıya münasebeti vardır.

İş rejimleri hürriyet ve tazyik sistemleri arasında mütemadi bir rakkas hareketi çizmektedir.

Tazyika dayanan en bariz misal esarettir.

Eski insanlar esareti tabii bir nizam telâkki etmişlerdir. Esirler insan haklarından mahrum bırakılmış ve sahipleri hesabına çalışmaya mecbur tutulmuştur. Esirlerin çalışma şartları, sahiplerinin insafına bağlı kalmıştır. Esirlerin hayatı ve mukadderatı hukukî cepheden kıymet ve ehemmiyet arzetmemiştir.

Esirlerin cemiyet nizamındaki mevkii insanlar arasında değil eşyalar arasındadır. Esirin ailesi yoktur. hürriyetini kaybetmiş bir insan olarak müsaadesiz evelenmeye bile hakkı yoktur

Esaret nizamı Avrupalılara ait müstemlekelerde 19 uncu asır nihayetine kadar devam etmiştir. Müstemleke hayatında esaret eski çağlara nispetle, daha vahim bir vaziyet arzetmiştir.

İlk ve Orta çağlarda kullanılan esirler harb esirlerinden parayla hürriyetini satmış kimselerden ve bunların çocuklarından müteşekkildi. Bu esirler ekseriya uşak veya hizmetçi olarak çalıştırılırdı. Halbuki müstemlekelerde kullanılan esirler insan avı ve ticareti sayesinde elde edilmiştir.

O çağlarda müstemlekeciler mmeleketlerinden uzak yaşadıkları ve ve beyaz ırka mensup olmayan işçi kullandıkları için kendilerini insanlık vecibelerine bağlı hissetmişlerdir.

Esaret nizamı Romalılar devrinden 19 uncu asıra kadar şumul ve ehemmiyetini kaybetmiştir. Bu hale de sebep. Romalılar ve müstemlekeciler esirlerden temin edilen iktisadi verimin son derece düşük olduuğnu görmüşler ve

Filhakika, esir, boğaz tokluğuna cebren çalıştırılan bir işçidir. Köle harcadığı gayret ve katlandığı zahmete mukabil hiç bir menfaat görmemektedir. Esirler tarafından temin edilen emek kuvvetinin maliyeti, boğaz masrafına muadildir. O devirlerde köleler hangi işte çalıştırılırsa çalıştırılsınlar emeklerinin asgarî maliyeti yedikleri gıda fiatları ile başa baş geldiği görülmüş olması dolayısiyle bedava işçi ve ucuz işçi çalıştırmanın iktisadî verim bakımından hiç de kârlı bir iş olmadığı anlaşılmış ve kölelik nizamı rağbetini kaybetmiştir.

Kapitalizmin teessüsünden sonra esaret aleyhindeki ilk cereyan 18 inci asırda ortaya çıkmıştır.

1789 da esaret Hukuku Beşer Beyannamesi ile kaldırılmış ise de Napolyon tarafından tekrar ihdas edilmiştir.

19 uncu asır boyunca müstemlekelerde esaretin lâğvedildiği görülmüştür. 1897 de esaretin tarihe karıştığı ilân edilmiştir.

Fakat 1 inci Cihan Harbinden sonra, Milletler Cemiyeti tarafından açılan bir anket neticesinde bazı Afrika ve Asya memleketlerinde esaretin hâlâ devam eden belirtilerine rastlanmıştır.

Roma ve Bizans İmparatorluklarında esaret müessesesinin kaldırılmasına muavazi olarak toprağa bağlı köylerden (Serflik) sistemini müteakip müteşebbisler ucuz işçi çalıştırmanın kârlı bir sistem olmadığını, boğaz tokluğuna çalışan işçilerin emeklerinden kâr temin edilmediğini görerek, kapalı meslekî teşekküller sistemi ismi altında yeni bir iş rejiminin tatbikine başlamışlar ve esaret sisteminden tamamen ayrı bir ücret sistemi tatbik sahasına girmiştir. Kapalı meslek teşekküller sistemine göre çalışan işçi şahsî haklarına tamamen sahiptir. Bir fert kendisine verilen işi yapıp yapmamakta serbesttir. Fakat herkes arzu ettiği mesleğe serbestçe giremez. Her hangi bir mesleğe girebilmek için muayyen şartları haiz bulunmak lâzımdır.

Ayrıca kapalı meslekî teşekküllere misal olarak (Korporatizim) yani lonca sistemini gösterebiliriz. Loncalar aynı mesleğe mensup kimseleri bir araya toplayan bir birliktir. Lonca sisteminde bütün müstahsiller meslekî birliklere dahil bulunmaları mecburîdir. Meslekî birliğe girebilmek için Loncaları idare edenlerin rızası alınmalıdır.

Meslek hayatında her müntesibin muayyen kademelerden geçmesi şarttır. Mesleğe yeni giren bir işçi uzun seneler çırak olarak çalışmaktadır, ve gösterdiği başarı nispetinde kalfa ve usta mevkiine geçmektedir.

Loncaların idarecileri istihsal sistemini malın kalitesini ücret ve mesai şartlarını işçilerle patronlar arasında bir kayda bağlamak suretile himayeci bir iş rejiminden doğan istikrarlı bir ücret sistemi yaratmışlardır.

Buna mukabil Lonca sistemi istihsal usullerini an'anecilik zihniyeti içinde ayarlamak suretile iktisadi hayatın terakksine engel olmuştur. İstihsalin tahdidi pahalılığa meydan vermiş, Loncalara dahil işçiler işsizlik tehlikesinden kurtulmalarına mukabil hayatta muayyen bir seviyenin üstüne yükselmek fırsatından mahrum kalmışlardır.

Kapitalizmin doğuşuna muavazi olarak ticaret faliyetinin bir inkişaf geçirmesi; büyük fabrikaların kurulması Loncaların durumunu sarsmış ve neticede esaret sistemine göre mütekâmil bir ücret sistemi olan Lonca sistemi de lâğvedilmiştir. Loncaların lâğvı serbest iş rejimine yol açmış ve serbest pazarlık ile serbest ücret sistemi bu vesile ile tatbik sahasına konmuştur.

Bu arada serbest iş rejimi serbest rekabeti doğurmuş olup iktisadî terakkiyi hızlandırmış, fakat hayat mücadelesinin daha ağır şartlar altında cereyan etmesine sebebiyet vermiştir.

Serbest rekabet piyasada kuvvetlinin zayıfları ezmesi gibi bir netice doğurmuş, serbest iş mukaveleleri de, her zaman adil bir ücret sistemi temin edememiştir. Ayrıca patronlar aralarında iş piyasasının ücret tarifelerini tespite çalışmışlar, işçiler de tek başına patronlarla mücadele edemiyeceklerini anlamış ve menfaatlerinin korunması için birlik olarak hareket zaruretini hissetmişlerdir.

O zamanın devlet idarecileri birlik hareketlerini serbest bırakmakta bir mahzur görmemişler ve 19 uncu asrın ikinci yarısında bazı mevzii muhalefete rağmen Sendika cereyanları kuvetlenmiştir.

Zamanımızda ise Garp demokrasilerinde Sendikalar büyük bir varlık haline gelmiştir. Patronlar çalıştırdıkları işçilerden mühim bir kısmını sendikalı işçilerden almak zaruretinde kalmışlardır. Ayrıca seçimlerde işçilerinmüzaheretinden faydalanmak için siyasî teşekküller de sendika hareketlerini desteklemeyi menfaatlerine uygun görmüşlerdir.

Kezalik Demokrat Garp memleketlerinde Sendikaların elinde mühim bir kuvvet vardır. Bu da grev hakkıdır. Grev birleşmiş işçi kütlelerinin çalışmaktan imtina etmesidir.

Sendikaların faaliyeti ve grevler iktisadî hayatın seyri üzerinde tesir yaratacak bir ehemmiyet iktisap etmiştir. Artık bir çok memleketlerde ücretler Sendikaların müdahalesi altında temin olunmakta, işçiler Sendika mensupları arasından temin edilmekte iş mukaveleleri ferdî irade mahsulü birer akit olmaktan çıkarak kollektif anlaşmalar halinde kararlaştırılmaya başlanmış, Sendikacılık grev hareketleri ve grev tehdidi imkânlarından faydalanarak sermaye ve emek münasebetlerinin serbest çalışma esaslarından ayrılmasını hedef tutmuş, fakat tarihteki tahdit sistemlerinde (Kölelik ve Lonca sisteminde olduğu gibi) iktisadî hâkimiyet iş verenlerin inhisarında bulunduğu halde Sendika cereyanı gibi yeni bir iş rejimi kuvvet muvazenesini işiçler lehine değiştirmiştir.

Ayni iş kolunda ikinci bir sendikanın kuruluşu ve sebepleri

Yazan: Lütfü Ak

947 senesinden beri faaliyette bulunan işçi sendikaları idare heyetlerinde bazı geçimsizlikler yüzünden idare kurulları arasında ayrılıklar zuhur etmekte ve hatta aynı iş kolunda ikinci bir sendikanın kurulmasına sebep olmaktadır. Bu gibi hadiseleri iki yönden mülâhaza etmek mümkündür.

a) Dâvalar bir olduktan sonra idare heyetinde neden ayrılma ve istifa sebepleri olsun.

b) Her iki tarafın gayesi işçinin haklarını müdafaa etmek fikri olduğu halde neden ikinci bir sendika kurulması âmil oluyor.

İşte bir türlü hafızamın almadığı bu iki noktadır. Ben şahsen şuna kaniim ki idare heyetlerinde fikir ayrılığı olur. Bu tabiidir. Ama ikinci bir sendikanın kurulması hiç bir zaman tabi değildir ve olamaz.

Bununla beraber bizim iş kolumuzda da bir müddet evvel o günün anlayış ve görüşleri ile ikinci bir sendika kurulmuştur. Fakat zaman ve hadiseler bir iş kolunda iki sendikanın zararlarını görmüş ve birleşmek hususunda atılan adımlar müsbet bir netice vermektedir. Temennimiz yakın bir zamanda nihaî kararın verilmesidir.

Bu yazımı yazmamdaki sebep 20. 2. 955 pazar günü İşçi Sendikaları Birliği Grev mevzuunu görüşmek üzere birlikte bir toplantı tertip etmişti. Sendikaların kuruluşunda Türkiye Sendikaları arasında isim yapmış ve çok iyi tanınımış Tekstl Sanayii Örme İşçileri Sendikası kurcularından Şaban Yıldız da butoplantıya iştirak etmişti. Malûmya Yıldız da idare kurulu ile aralarında zuhur eden geçimsizlik yüzünden ayrıldı ve aynı iş kolunda ikinci bir sendika kurmuştur. Cemiyet hayatına aşina olan bu sendikacı söz alıp konuştuğu zaman misafir olduğunu ve hatta konuşurken de gayet sıkılarak sözlerini bitirdi. İşte beni uzun uzun düşüncelere sevk eden Şaban Yıldızdı.

Ne için ayrıldı ve ne için ikinci bir sendika kurdu. Sendikacılık anlayışımız idare heyetlerine seçilmek, başkan, baş kan vekili veya sekreter olmak veyahut her zaman kendi fikrinin diğer fikirler üzerinde galebe çalmaksa çok yanlış, zira fikir fikirdir, karar ekseriyetindir. Böyle olduğu halde gücenmek veya ayrılmak icap etmez.

Başkan veya başkan vekili olmaksa tabii ki, o da kurul üyeleri arasından seçilir. Gizli reyle kurul tensip edildiğine göre teşekkül eden kurula her zaman için hürmet etmek lâzımdır. Çünkü: Genel kurul tarafından seçilmişlerdir. Kendi aralarında yine reyle vazife taksimi yapmışlardır. Aksi hiç bir zaman iddia edilemez.

Anlayışıma göre aynı iş kolunda ikinci bir sendikanın kurulmasına ön ayak olanlar işçinin hakkını aramaktan ziyade işverenin karşısında temsilci sıfatını taşımaktır. Bu gibi hadiseler hiç bir zaman iyi bir netice vermiyeceği de pek tabiidir. Sendika liderleri birlik olmazsa hiç bir zaman da gayelerine muvaffak olamazlar kanaatindeyim. Bilhassa tanınmış sendika liderlerinin bu hareketleri işçiler arasında iyi bir tesir bırakmasa gerektir. Birlik olma zamanı gelmiş hatta geçmiştir bile.

Belediye Reis Muavini Ferruh İlter bir günde 3000 imza atarak yeni bir rekor tesis etmiştir. Resimde (gözlüklü) Belediye Reis Muavini Ferruh İlter, bu rekordan çok memnun görlüyor.

Vergi adaleti tecelli etmek üzere

Gelir Vergisinin tatbiki ile vergi adaleti kısmen tecelli etmiştir. Fakat hayat pahalılığının günden güne artması sebebile bu verginin tatbiki sırasında kabul edilen matrahlar bugün için nisbetsiz bir durum arzetmektedir.

Bilindiği gibi ücretlerde; bekârlar için aylık kazancın 45 lirası evli ve çocuklar için de aylık kazancın 75-120 lirası vergiden muaf tutlmaktadır.

Bugünkü geçim şartlarına göre muaf tutulan miktarlar çok düşüktür.

Vergi bir memleketin amme ve Millî Müdafaa hizmetleri için alınan ve sarfedilen dlvletin gelir kaynağıdır. Şüphesiz ki bunun kaldırılması bahis konusu edilemez. Fakat vergide mükellefler arasında müsavaatla elden bırakmamak icap eder.

Meselâ aylık kazancı 150 lira olan bir işçi ile aylık kazancı 1000 lira olan serbest meslek erbabının ödediği vergi hemen hemen aynıdır.

Muamele Vergisi namı altında sanayi erbabından alınan vergi de çok ağırdır. Bu vergi yüzünden sanayiimiz tam bir gelişme gösterememekte, sermaye sahipleri ise paralarını sanayii tesisleri kurmak işine yatıramaktadır.

Senelik satışı 500 bin lira olan bir işverenin ödediği 90 bin lira muamele vergisine mukabil, senelik satışı yine 500 bin lira olan bir çiftlik sahibi 90 para dahi vergi ödememektedir.

Yukardaki misaller vergi mevzuunda bir reform yapmak ve müsavata gitmek zamanı geldiğini isbat etmektedir.

Vergi mevzuunun ele alındığı bugünlerde, durum gözden geçirilirken işçi ücretlerine tarh edilecek vergilerde hassas hareket etmek gerekir.

Temennimiz işçi ücretlerinin hiç değilse 150-200 liranın vergiden muaf olmasıdır.

Memleketimizin nadir yetiştirdiği maliyeci ve Devlet adamlarından olan Sayın Hasan Polatkandan bunu beklemekteyiz.

N. Ş.

Demir ve Madenî Eşya işçileri sendikasının gelir vergisi hakkında yayınladığı beyanname

Pek muhterem Mebuslarımız,

Gelir Vergisi Kanununun değişen hayat şartları karşısında tadili zaruretinin hükûmetçe ve Bütçe Encümeninde kabulünden duymakta olduğumuz sevinci muhterem mebuslarımıza bildirmekten zevk duyarız.

Devletin, sınaî ve ziraî kalkınma hamlelerine vatandaşın iştirak payını tayin eden Gelir Vergisi Kanununun tadili ve yüksek kazançlı vatandaşların Devlet hizmetlerine daha geniş ölçüde iştirakinin sağlanması, tahakkuku arzulanan sosyal adalet vecibesinin yerine getirilmesini mümkün kılacaktır.

Bu arada Gelir Vergisinin tatbikatında kabul edilegelen bir prensip; asgarî geçim haddinin tesbiti ve gelirlerin muayyen bir miktarının vergi muafiyetine tabi tutulmasıdır. Geçen yılların şartları içinde belki bir zarurî masraf ölçüsü olarak kabul edilebilen asgarî geçim hadlerinin bugünün içtimaî dayanışma duygusuna makes olmadığını bildirmek isteriz. Vatandaş gelirinin yüksek dilimlerinin yüksek vergiye tabi tutulması ne kadar zaruri, ne kadar mantıkî ve ne kadar adil ölçülerin icabı ise; asgarî geçim hadlerinin yükseltilmesi de o kadar zarurî, o kadar mantıkî ve o kadar adil bir hareket tarzıdır.

Bekâr bir vtandaşın, memleketin kalkınma hizmetinde devlet masraflarına iştirak edebilmesi için ilk şart, vatandaşlık haysiyetini koruyarak yaşaması vasıtalarını sağlamasıdır. Bu da hiç olmazsa ayda 150 liralık bir gelire ihtiyaç hissettirir. İnsan olarak insanca yaşama şartlarını en az ayda 150 liraya kısmen karşılayabilen bir vatandaşın, herkes gibi 150 liranın üstündeki gelirlerinin vergiye tabi tutulması icap eder. Bekâr bir vatandaşın asgarî geçim haddinin 150 lira olarak kabulü, evli bir vatadaşın asgari geçim haddinin de 900 liraya tetabuk edebileceğini gösterir kanaatindeyiz.

Gelir Vergisi tadili bahis mevzuu olurken muhterem mebuslarımızın bu mütalâalarımızı nazara alacaklarını ümit ederiz. Bu suretle:

1 — Dar gelirli vatandaşların, Devlet himayesine alınması,

2 — Asgarî geçim haddinin 150 - 200 liraya yükseltilmesi ile ferdî kabiliyetlerin ve yaşama gücünün arttırılması,

gibi iki mühim vazifenin yerine getirilmesi mümkün olacaktır.

İngiltere'de ayda 750 Türk lirasının vergi muafiyetine tutulduğunu gördüğümüz bir devirde, muasır medeniyetler seviyesine yükselme hızımızı kesen engellerden birini bertaraf etmek, yurdumuza ve bizlere çok şeyler kazandıracaktır.

Sendika olarak ricamız şudur:

Asgarî geçim haddinin 150 - 200 lira olarak tayini. Dar gelirlilerin Devlet himayesine alınması. Yaşama takatimizin arttırılması ile memleketin kalkınma hamlelerine ayak uydurma gücümüzün yükseltilmesi.

Meclisimizin kararı, Milletçe refaha doğru gitme gayretlerimizi kamçılayacaktır. Saygılarımızla..

İDARE HEYETİ

Kongreye dâvet

Hudutlu Sorumlu Şişe ve Cam İşçileri Yapı Kooperatifi üyelerine

Kooperatifimizin yıllık kongresi 20. 3. 955 pazar günü saat 15.00 de Şişe ve Cam işçileri Sendikası binasında icra edileceğinden mezkûr gün ve saatte sayın kooperatif üyelerimizin teşriflerini rica ederim.

İDARE HEYETİ

İŞÇİ ARKADAŞ
Sendikana üye ol

C A M - İ Ş

Dizildiği ve basıldığı yer:
Yayın ve Basın Kollektif
Orhan Mete ve Ortakları
Şirketi Matbaası - İstanbul

Grizo infilâkı dolayısile Zonguldak intibalarımız

Yazan: L. Ak

24. Ocak. 1955 Pazartesiyi Salıya bağlıyan gece Zonguldak Maden Ocaklarında bir infilak olduğu ve 61 işçi kardeşimizi şehit verip 19 yaralı hastahaneyl tedavi altına alındığı hepimizce malûmdur. İşte bu vesile İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin olgun ve yerinde bir karaı ile Zonguldaktaki İşçi kardeşlerimizin acılarını paylaşmak maksadı ile 4 kişilik bir işçi heyetinin Zonguldağa gönderilmiştir. Heyet İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Başkanı Seyfi Demirsoy, Başkan vekili Nuri Beşer, Şişe ve Cam Sendikalarından Lütfü Ak, Osman Şenol'dan müteşekkil olup 27. 1. 1955 Perşembe günü saat 12 de İstanbuldan hareket edip 439 kilometre uzakta olan bu tarihî şehrimizi tam 9 saatte kat ederek 28. 1. 955 Cuma günü saat 14.30 da vasıl olduk.

Bir matem havası içinde bulunan bu Vilâyetimizin yabancısı olduğumuzdan ilk olarak gideceğimiz yeri sormamız icap ediyordu. Bir çocuğa sorduk burada Maden İşçileri Sendikası nerede, eliyle işte ağabey karşınızdaki üç katlı bina kapısında yazı var (Maden İşçileri Sendikası Zonguldak K. 947

Sendika binasına giriş

Binaya doğru hareket ettik ve merdivenleri çıkarak 3 üncü katta bulunan Sendikaya girdik. İlk olarak raşımıza Maden işçilerinin çok sevdiği ve sendikanın fahrî başkanı Zonguldak Mebusu Necati Dikenle karşılaştık. Bize büyük bir alâka gösteren Sayın Mebus Necati Diken hoş geldiniz dedikten sonra çok kederli olduğu yüzücden ve bakışlarından belli idi. İlk olarak bize şöyle hitap etti. Arkadaşlar, dedi, infilak dolayısi ile Sendikamıza yüzden fazla telgraf geldi. Fakat işçi heyeti olarak ilk olarak siz geldiniz, memnun olduk; ben şahsen arkadaşlar namına size teşekkür ederim. Dedi ve hemen telefonu eline alarak otelden yatmak için bize yer ayırttı. Kafile başkanı Seyfi Demirsoya hitaben Seyfi bey otele gidiniz! Yatacak yerlerinizi görün ve tekrar buraya gelirsiniz. Ondan sonra hep birlikte gezeceğiniz yerleri programlaştırır arkadaşlarla gezersiniz dedi ve Sendikadan otele gittik, yerlerimizi ayırttık, tekrar Sendika binasına döndük.

Matbuatla temas

İstanbul İşçi Sendikaları birliğinden bir heyetin Zonguldağa geleceğini gazetelerden öğrenen Zonguldak Matbuatı gelip gelmediğini telefonla sorup durmakta idi. Geldiğimizi öğrenen matbuat izahat almak için kafile başkanımız telefonla çağırarak izahat aldılar ve yarım saat sonra da Demokrat Gazetesi muhabiri içeri girerek kendini takdim ettikten ve hepimize hoş geldiniz dedikten sonra, söze başladı. Sorduğu sualler: Ne maksatla geldiniz? Amerikan Maden İşçileri Sendikası Başkanı J. Levisin beyanatı hakkındaki fikriniz nedir? Eğe İşçileri Sendakasının çekmiş olduğu telgraf hakkındaki fkriniz nedir? Bu sualleri kafile başkanı Demirsoy ile başkan vekili Nuri Beşer tarafından cevaplandırıldıktan sonra ayrıldı.

Hastahanede yaralıları ziyaret

Saat 17 de Mebus Necati Dikenin başkanlığında hastahaneye gittik. Hastahanenin çok kıymetli Doktoru başhekim Suat Özbek tarafından kabul edildik. Bu kıymetli Başhekim hepimize hoş geldiniz, dedikten sonra hastaların sıhhatleri hakkında izahatı verdikten sonra koğuşlara girdik. Yaralı bulunan 19 işçi kardeşlerimizi teker teker, ziyaret edereg geçmiş olsun deyip ayrıldık. Sendika binasına gelerek Başkan Ömer Karahasan ve idare heyetinden bir kaç arkadaşla birlikte 29. 1. 955 cumartesi günü gezilecek yerleri Necati Diken kalemi eline alarak sıra ile kâğıt üzerine yazdı. İşçi Kooperatif evlerini gezmek, dispanseri görmek ve Valiyi makamında ziyaret etmek, ertesi günü de maden ocaklarına inmekti.

Kooperatif evlerini, dispanseri ve Valiyi ziyaret

Sabahleyin saat 9 da Maden İşçileri Sendakası Başkanı Ömer Karahasanla birlikte tetkiklerimize başladık. İlk olarak işçi evlerini gördük. Şehrin yanıbaşında bulunan arsaları üzerinde şimdilik 154 evin temeli atılmış ve inşaatları hemen, hemen bitmek üzeredir. Evler tek katlı iki ve üç oda üzerinden inşa edilmektedir. Evleri gezdikten sonra da dispansere gittik. Mükemmel konforlu bir dispansere sahip olan işçi kardeşlerimiz buralarda tedavi edilmektedir. Hafif yaralı ve hasta işçiler orada tedavi edilir ve icap ederse oradan da hastahaneye sevk edilirler. Buradaki hastane ve dispanser, İşçi Sigortalarına ait değildir. İşletmenin kendi malıdır. Orada çalışan işçiler sigortaya hastalık primi ödemez yalnız ihtiyarlık sigortasına prim öderler.

Valiyi makamında ziyaret

Saat 14 de Vilâyet konağına giderek Vali Kâzım Arat tarafından kabul edildik. Günlerden cumartesi olduğu halde saat üçe kadar masa başında mesaisine devam eden bu kıymetli idare âmiri hoş geldiniz dedikten sonra ilk sözü ne maksatla geldiğimizi sormak oldu. Tabii geliş maksadımızı Birlik Başkanı Demirsoy izah ettiler. Vak'a hakkında geniş izahat verdikten sonra bizim de intibalarımızı sordu, tam bir hassasiyetle mevzu ile alâkadar olduuğna bizzat şahit olduk. kendilerine teşekkür ederek ayrıldık.

Sendika İdare Heyetile ile tanışma

Akşam saat 18 de Sendika biasına gelerek on beş kişiden müteşekkil olan Sendikanın kıymetli idarecileriyle tanıştık. Hepsi de cana yakın insanlar. Sendikanın 15 bine yakın üyesi var, aylık gelirleri 29-30 bin lira arasıdır. Vilâyet konağının tam karşısında üç katlı bir binaya sahip olup bu binayı açık artırma ile 172 bin liraya satın alıp, tapu vesair masraflarla birlikte 189 bin liraya kendilerine mal etmişler. Ayrıca Kozluda 25 bin lira değerinde bir binaları vardır. Kozludaki binalar ile şehrin içinde olan binanın birinci ve ikinci katları icardadır. 4 maaşlı memuru ile 1 maaşlı müstahdemleri vardır.

Maden ocaklarına iniş

30. 1. 955 pazar günü saat 9 da otelden işletmenin arabasına binerek Üzülmez bölgesinde bulunan maden ocağına gittik. Sendika idare heyetinden iki arkadaş ve Yeraltı Yüksek Maden Mühendisi Nezihi Berkman genç mühendislerimizden Mehmet beyle birlikte saat 10 da ocağa girdik. Ocağa girmek bayağı iş yerine girmeğe gelmez üstünü değiştirip tulum giyeceksin. Aayağına çizme, başında mihver, belinde 5 kiloya yakın bir lamba, bir metre kadar antenle, beline dolayıp mihverin ucuna takıyorsun ve böylece yer yüzünden 1500-1800 metre derinliğinde bulunan kömür havzasına gidiliyor. İş yerine gitmek için en az 4 ile 6 kilometre yol yürüyeceksin. Yolların genişliği ve yüksekliği bazı iki metre bazı bir metre, hatta ve hatta yere yatıp dizlerinin üstünde sıçrayarak yüz, iki yüz metre kadar da suların içerisinde yürümek mecburiyeti var. Böylece yürüyerek kömürün istihsal yerine vardık, işte orada yüzlerce vefakâr işçi kardeşlerimizin ne şekilde çalışıp ekmek paralarını kazanıp memleketimizin en büyük ihtiyacı olan kömürü nasıl çıkardıklarını bizzat gördük. Bu fedakâr işçiler hiç durmadan orada kazma ve kürek sallamaktadırlar. Bu, işçi kardeşlerimizin aldıkları gün ücret asgarî 250 kuruş azamî 675 kuruş. 675 kuruş ücret alanlar 30 senelik baş madenci. Bu fedakâr işçilerimize işletme bazı hususî haklar tanımaktadır ki bu azimli çalışmaya karşı bugünkü hayat şartlarına asla uymamaktadır. Kendilerine Allahtan sıhhat ve kuvvet temennisi dilemekten başka bir çare elimizde olmadığından üzülerek oradan ayrıldık ve saat 14.30 da Ocaktan ancak çıkabildik. Allah yardımcıları olsun.

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikalarında imal edilen KRİNKLE

Geçen nüshamızda plânlaşma Şefi Yüksek Kimya Mühendisi Hüsnü Uraz ve Teknik Direktör Her Koydel'in bardak ve diğer cam eşyanın süslenmesinde kullanılan ve İngilteredan ithal edilen Klinikle'yi imal etmeğe muvaffak olduklarını bildirmiştik.

Müh. Hüsnü Uray'ın devamlı olarak bu mevzuda gösterdiği mesai ve Teknik Md. ün mü müzahareti Cam Sanayiinin tezyinat bölümünde mühim bir yer işgal eden Krinkle'nin imalini gerçekleştirmiştir.

Krinkle bardak v.s. cam eşya üzerine serpilen muhtelif renklerde iri taneli bir toz görünüşündedir. Bilahare sıcağı gördükten sonra cam eşyanın üstünde portakal kabuğu tırtılları gibi durmakta ve göze hoş görünmektedir.

Klinklenin yıllık sarfı Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikalarında senede 30-40 bin lirayı bulmaktadır.

Şimdiye kadar ithal yolu ile temin edilen bu madde döviz sıkıntısı dolayısile temini adeta imkânsızlaşmıştır.

Kalite bakımından ithal edilenden hiç farkı yoktur. Bizzat kullananların ifadesine göre bizde imal edilenin kullanış itibarile daha iyi olduğudur.

Maliyet bakımından ise %50 daha aşağıdır. Yani ithal edilen bir kilo Klinklenin bedeli ile bizde iki kilo imal etmek mümkün olmaktadır.

Cam-iş: Memleket Sanayiinin inkişafı yukarıda izahı verilelerin ucuz ve memleketimizde yapılması ile mümkün olur.

Klinkleyi imal edenler şüphesiz ki bir mucit değillerdir. Fakat ilk defa bizde bunu yaptıklarına göre taltif ve takdire lâyıktırlar.

Kanaatimiz bu gibi memleket hayrına olan çalışmalarda teşviki elden bırakmamaktır. Memleketimizde ve iş yerimizde bu gibi müsbet çalışmalara hız verilmesini temenni ederken Klinkle'yi imal edenleri tebrik ederiz.

İşçi Sigortaları Eczahanesi Paşabahceye nakledildi

Beykozda bulunan aile dispanseri binasındaki İşçi Sigortaları eczahanesi Paşabahçe İncirköy Fırın üzerındeki binaya nakledilmiştir.

Ayrıca Beykoz aile dispanseri de Paşabahçe Sigorta Dispanseri binasına nakledilmiştir. Badema muayeneler burada yapılacaktır.

Hayat pahalılığı

(Baştarafı 1. sahifede)

değe rkârla karşılaşır - tahminimize göre bu da mümkün olabilecek - o zaman asgari geçimini dahi sağlamaktan uzak olan işçilerimizin, ücretlerini az da olsa yükseltme cihetine gidecektir. Bu yapıldığı takdirde görülecektir ki, verilenin fevkinde randıman alınacaktır, Her hangi bir işletmede işçilerin tabii haklarına hürmet etmek, yaşama seviyelerini yükseltmeğe matuf isteklerin mümkün olduğu nispette yerine getirilmesi, ayrıca kütlenin arzularını istihza ile karşılanmaması halinde, zöyle bir işletmede randımanın tabii olarak tahminden fazla bir seviyeye yükseleceğini görmek mümkündür.

Yazan: Hasan Türkay

Kıbrıs intibalarım

Yazan: Hasan TÜRKAY

Seyyahatimizin son kısmını yazmakla nihayete eren bu sayıda, Ada halkının iktisadî sahadaki olan kısmına da temas etmek isterim.

Türk cemaatinin yüzde 20 işçi, yüzde 10 tüccar ve esnaf, yüzde 70 ini de ziraatçı teşkil etmektedir. Başlıca gelir kaynakların itemin eden portakal, mandalin, limon ve muz meyvalarıdır.

Lefke denilen büyük bir kaza, ayni zamanda limandır ki, dünyaca portakal ihracatile meşhurdur. Yine bu bölgede kömür işletmeleri vardır. Ve yabancı şirketler tarafından işlettlmektedir.

Sınaî sahada boya fabrikaları, meyva suyu imal eden fabrikalar ufak çapta mevcut men sucat sanayii ve sigara imalâthaleri mevcutur. Muazzam ve modern sebze yetiştirilmektedir.

Ziraî sahada ise buğdayları meşhurdur. Türk işçileri maişetlerini temin etmek için İngilizler tarafından inşa edilmekte olan muazzam limanlar Tayyare meydanları ve yollarda çalışmaktadırlar. Sanayii yerlerinde çalışan işçilerin yekûnu, mevcut işçilerin ancak yüzde 20 sini teşkil eder. Bilhassa liman işçilerinin adedi mühim denecek kadar fazla ve buralarda kuvvetli işçi birlikleri mevcuttur.

Türk cemaatinin içinde beş on tane de milyoner vardır. Fakat bunlar kendi kabuklarına çekilmiş, diğer ırkdaşlarına ellerini uzatamazlar. Cesaret gösterip de iş sahaları açıp Türk işçilerine iş temin etmeyi düşünmezler. Bununla beraber içlerinde şefkatli, hayır severleri de yok değildir. Bu gibilerin arasında bilhassa Türk cemaati tarafından çok sevilen ve heyetimizin de kendisinden çok memnun kaldığımız Dr. Fazıl Küçük, oranın fakir halkını meccanen tedavi eder ve ilâçlarını parasız verir.

İşte Türk cemaatinin başlıca geçimini sağlayan hususları belirttikten sonra geçim şartlarının ne merkezde olduğunu siz okurlarımızın takdirlerine bırakırken seyahatımiz hakkında edindiğim intibalarımı hulâsa olarak sizlere anlatmakla memleketime bi rhizmet edebilmiş ise ne mutlu bana.

SON

"Kıbrıs Türktür,, Cemiyetinin Paşabahçe şubesi merasimle açıldı

Günlerden beri resmî formaliteleri tamamlanan «Kıbrıs Türktür» Cemiyetinin Paşabzahçe Şubesi 13. 2. 1955 Pazar günü saat 14.30 da Paşabahçede Hüseyin Vural'a ait gazinoda, büyük bir kalabalık huzurunda açıldı.

Merasimde Kıbrıs Türktür Cemiyetinin Genel Başkanı Sayın Hikmet Bil, genel idare kurulu üyeleri, Kadıköy ve Bakırköy temsilcileri, Ankara Ajansı müdürü, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikası Umum Müdürü Şahap Kocatopçu, İnhisarlar İspirto Fabrikası Müdürü Hikmet Barlant, Parti temsilcileri, öğretmenler, Paşabahçe esnafı ve işçi kütleleri hazır bulunuyordu.

Merasimi şube geçici idare heyeti başkanı Hasan Türkay kısa bir hitabede bulunarak açtı ve sözü Genel Başkan Hikmet Bil'e bıraktı.

Genel Başkan «Kıbrıs Türktür» Cemiyetinin gayesini veciz bir ifade ile anlatıktan sonra:

Kıbrıs meselesi dünün ve daha evvelki günün meselesi olmadığını tebarüz ettirerek tarihî bakımdan izahatını yaptı; ve Kıbrıs dâvasını ilk olarak kurcalayan Dost Yunanlılar olduğunu meseleyi Birleşmiş Milletlere aksettirmesi neticesinde durum dostluk hududundan öteye geçtiğini, bunun üzerine bizde devlete yardımcı olarak Kıbrıs Türktür Komitesinin kurulduğunu ve kurulan komitenin ilk yaptığı işleri anlattıktan sonra cemiyetin nasıl kurlduğunu izah etti.

Genel Başkan devamla: Bizim inandığımız bu dâvaya Dünyayı inandırmak lâzım. Bunun için Kıbrıs dâvası bitmiş değildir. Ve Kıbrıs dâvası üç safhada mütalâa edilebilir. Dedi.

Birinci safha: Meselenin Birleşmiş Milletlere aksetmesi ve Yunanistanın mağlûbiyetidir ki: bu safha bizler için bir muvaffakiyettir. Çünkü; Kıbrısın Türk olduğunu ve ancak Türkün olabileceğini Birleşmiş Birleşmiş Millet camiasına ispat ettik ve tezimizi zabıtlara geçirdik. İlerisi için bu bir temeldir.

İkinci safha: Bugün içine girmiş bulunduğumuz safha:

Lozan Muahedesine göre Kıbrıslı kardeşlerimize elimizi uzatamamıştık. Fakat Birleşmiş Milletlerde Kıbrısın Türk

(Devamı 2. sahifede)

İnfilâk Kurbanları

Kasım ayı son pazarı geçti, yas elem ile
Tanrım o kurbanları azat et kereminle
Aramızdan ayrılıp rahmanına gelenler
Bu dünyada gülmedi orda bari gülsünler

∴

Pazar saat on dörtte işbaşı ederlerken
Hadise çıkaracak kazan faryap ederken
Herkes pazar tatili istirahat ederken
Meş'um bir gümbürtünün şahit olduk

∴

İnfilak akabinde etraftan koşuşanlar
mosmor benizleriygle telâşla seğirtenler
Hadise mahalline böylece erişenler
Bir gün evvel tatlı sohbet yapan arkadaşlardı

∴

Bu feci hadise kalbimizi dağladı
Niceler saçın yoldu, niceleri ağladı
Niceleri matem tuttu, kararları bağladı
Niceleri yaş yerine gözlerinden kan aktı

∴

Ağlamaktan gözleri kan içinde kalanlar
Her an gelecek diye yollara bakınanlar
Anne Babam ne oldu diyen öksüz çocuklar
Allah yardımcınızdır mini, mini çocuklar

∴

Hepimiz misafiriz şu üç günlük dünyaya
Gelen gider, giden gelmez, benzer kervansaraya
İnfilak kurbanlarını öğrenmek isterseniz
Biri İdris Lökçe, diğeri Hasan Kaya

Dursun Soylu